

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobkyně: K. M.**, zastoupena Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem, se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 6. 2004, č. j. 59 Az 747/2003 - 31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá kasační stížností v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 445/VL - 07 - C09 - 2002 ze dne 9. 10. 2003, kterým stěžovatelce nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a nebyla na ni vztažena překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Stěžovatelka ve své kasační stížnosti namítá nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu, která má spočívat v tom, že se krajský soud při svém rozhodování dopustil nesprávného právního posouzení otázky, zda je možno na stěžovatelku vztáhnout ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, tedy že stěžovatelčina žádost o udělení azylu byla podána důvodně. Ve své vlasti se stěžovatelka dostala do potíží, kdy její manžel spolupracoval s osobami ze zločineckých struktur a pod pohrůžkou násilí nutil ji samotnou

k témuž. Když to odmítala, byla ohrožena na zdraví a životě. Pokud hledala ochranu u státních orgánů, pak zjistila, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur, a ona proto nemá možnost zajistit ochranu své osoby. Proto také opustila svou vlast a požádala o azyl. Z tohoto důvodu je stěžovatelka přesvědčena, že je v jejím případě dán důvod pro udělení azylu podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur. V této souvislosti odkázala i na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kriterií pro přiznání postavení uprchlíka, z něhož podle něho vyplývá, že pronásledování může vycházet i od některých složek obyvatelstva, pokud je státní orgány vědomě tolerují nebo odmítají či nejsou schopny zajistit účinnou ochranu. Ve výše uvedeném spatřuje stěžovatelka kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Kromě toho stěžovatelka namítá i vady řízení před žalovaným podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť žalovaný neprovedl dostatečné dokazování, přitom na základě zjištěného stavu nebylo možno spravedlivě rozhodnout. Žalovaný nerespektoval skutečnost, že stěžovatelka má velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o persekuci v zemi svého původu.

Stěžovatelka s odkazem na § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. rovněž tvrdí, že krajský soud posoudil nesprávně právní otázku, zda správní řízení předcházející podání žaloby netrpělo procesní vadou. Dovozuje, že krajský soud měl povinnost přezkoumat rozhodnutí žalovaného a proces, jenž jeho vydání předcházel, z toho pohledu, zda není stižen procesní vadou. Rozhodnutí žalovaného dle stěžovatelky neodpovídá § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť není dostatečně odůvodněno.

Dále namítá nesprávné posouzení splnění podmínek vztažení překážky vycestování, neboť stěžovatelce v případě návratu hrozí nebezpečí mučení, nelidské a ponižující zacházení, přitom bude-li zjištěno, že v České republice požádala o udělení azylu, bude podrobena persekuci.

Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zároveň stěžovatelka navrhuje přiznání odkladného účinku jí podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá důvodnost kasační stížnosti a navrhuje její zamítnutí. Domnívá se, že jak správní rozhodnutí tak rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelky.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující pro posouzení této právní věci rozhodné skutečnosti: Žádost o azyl podala stěžovatelka 15. 1. 2002, protože jí byl v prosinci předchozího roku udělen zákaz pobytu na území České republiky, ale ona byla nemocná, a proto nemohla odcestovat. V České republice pobývá již od roku 1994, měla zde vyřízeno pracovní povolení. Na Ukrajinu jezdila pouze na dovolené, naposledy Ukrajinu opustila v roce 2000. Její manžel se spojil s příslušníky mafie a po ní požadoval, aby s nimi spolupracovala. Když to odmítla, byla manželem a jeho přítelem napadena. S žádostí o pomoc se nikam neobrátila, protože manželův přítel byl kapitánem policie. Oba její synové jsou zletilí a pobývají na Ukrajině. Jejich prostřednictvím si též vyřídila rozvod s manželem. Nikdy neměla potíže se státními orgány své vlasti a nikdy se ani nezúčastňovala politického života

na Ukrajině. Žalovaný po zhodnocení výše uvedených skutečností a shromážděných informací o zemi původu dospěl k závěru, že stěžovatelka nesplňuje podmínky pro udělení azylu či vyslovení překážky vycestování podle příslušných ustanovení zákona o azylu. Z obsahu soudního spisu pak Nejvyšší správní soud zjistil, že toto rozhodnutí stěžovatelka napadla žalobou, v níž uvedla, že byla na Ukrajině vystavena pronásledování ze strany zločineckých struktur provázaných s policií, po napadení manželem a jeho známými – policisty byla hospitalizována v nemocnici, nemůže se na Ukrajině nikde ukrýt, protože policie by ji ihned našla a její žádost o azyl není podložena ekonomickými důvody. Krajský soud v Plzni její žalobu zamítl a v odůvodnění rozsudku uvedl, že stěžovatelčiny potíže s manželem a kriminálními strukturami nelze podřadit pod pojem pronásledování pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Rozsudek byl stěžovatelce doručen dne 24. 8. 2004 a ta jej napadla kasační stížností dne 1. 9. 2004.

Stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Stěžovatelka je zastoupena advokátem a kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatelka kasační stížností míří na kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost obecně přípustnou, s výjimkami níže uvedenými.

Nejvyšší správní soud tedy napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal v rozsahu kasační stížnosti a v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejprve Nejvyšší správní soud posuzoval důvod kasační stížnosti obsažený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., který spočívá v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky může přitom spočívat v aplikaci nesprávného ustanovení právního předpisu na daný skutkový stav nebo sice v aplikaci správného ustanovení právního předpisu, avšak nesprávně interpretovaného. Nejvyšší správní soud přezkoumal závěry krajského soudu ohledně posouzení skutečnosti, zda byla stěžovatelka ve své vlasti pronásledována či se takového pronásledování opodstatněně obávala z důvodů své rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 zákona o azylu) a jeho pochybení neshledal. Pronásledováním je přitom ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelčina původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. V případě stěžovatelky lze uzavřít, že z jejích vyjádření učiněných u žalovaného nevyplynuly skutečnosti, podle nichž by se v jejím případě jednalo o represi uskutečňovanou ze strany státu, ať již přímou, kdy stát sám by stěžovatelku ze zákonem stanovených důvodů pronásledoval, tak i nepřímou, o kterou by se jednalo tehdy, pokud by stát stěžovatelku před pronásledováním cíleně nechránil. Nelze přehlédnout, že ona sama se bezprostředně po svém napadení ani nepokusila vyhledat ochranu státních orgánů ani jiných institucí, tudíž nelze dovodit, že by jí byla ochrana odepřena či poskytnutá ochrana selhala. Ve stěžovatelčině případě je rovněž podstatné, že potíže, kterým byla vystavena, neměly žádnou spojitost s její rasou, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo zastáváním určitých politických názorů. Ve vztahu ke stěžovatelčině námitce, že ona sama patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur, Nejvyšší správní soud konstatuje, že sociální skupina ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, je společenský útvar, jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může ČR poskytnout ochranu

i z jiných důvodů motivujících k pronásledování než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám. Tzv. „nečleny zločineckých struktur“ proto nelze považovat za sociální skupinu (srov. rozsudek publ. pod č. 401/2004 Sb. NSS). Krajský soud tak aplikoval správný právní předpis, který správně vyložil.

Pokud jde o stěžovatelčiny námitky ohledně nesprávného posouzení splnění podmínek § 13 odst. 1, 2, § 14 a § 91 zákona o azylu, je Nejvyšší správní soud nucen konstatovat, že tyto stěžovatelka neuplatnila ve formě žalobního bodu v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohla, a proto se zdejší soud těmito námitkami jako nepřípustnými podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nemohl zabývat.

Námitky ohledně porušení správního řádu žalovaným v řízení o udělení azylu lze podřadit pod důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Aby však mohla být rovněž tato námitka přípustně namítána a aby tak Nejvyšší správní soud mohl přistoupit k posouzení její důvodnosti, musela by stěžovatelka namítat nyní tutéž vadu řízení před žalovaným, jakou již namítala v řízení před krajským soudem. Pokud by ji namítala nově až nyní v řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud by se jí podle § 103 odst. 1 písm. b) a § 104 odst. 4 s. ř. s. nemohl zabývat. Předpokladem přípustnosti námitky vůči postupu žalovaného ve správním řízení nyní v řízení o kasační stížnosti je tedy uplatnění takové vady správního řízení již v řízení před krajským soudem ve formě žalobního bodu. Žalobní body musí podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. obsahovat jak skutkové, tak i právní důvody, pro které stěžovatelka považuje napadené správní rozhodnutí za nezákonné nebo za nicotné. Námitka procesních pochybení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. není ani v náznaku obsažena v žalobě ke Krajskému soudu v Plzni. Proto ohledně této námitky Nejvyšší správní soud uzavírá, že se opírá o jiný důvod, než který byl uplatněn v řízení před krajským soudem, ač v předcházejícím soudním řízení uplatněn být mohl, a Nejvyšší správní soud se jí tak podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nemůže zabývat. V této části tedy Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost nepřípustnou.

Pokud dále stěžovatelka s odkazem na § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tvrdí, že krajský soud posoudil nesprávně právní otázku, zda správní řízení předcházející podání žaloby netrpělo procesní vadou, pak tato námitka je sice přípustnou, neboť směřuje proti rozsahu přezkumu, jak jej provedl krajský soud, není však důvodnou. V žalobě stěžovatelka namítala toliko porušení § 12 zákona o azylu. Krajský soud, jehož přezkumná činnost je podle § 75 odst. 2 s. ř. s. determinována včas uplatněnými žalobními body, se tedy měl zabývat toliko těmito vadami. Neučinila-li stěžovatelka otázku procesních pochybení, konkrétně nyní tvrzeného porušení § 47 odst. 3 správního řádu, předmětem přezkumu krajským soudem, pak se touto otázkou krajský soud v souladu se zákonem nezabýval. Rozsudek krajského soudu

není nepřezkoumatelný, nesrozumitelný a netrpí ani nedostatkem důvodů. Nejvyšší správní soud proto nemá, čeho by mu vytknul. Ani tato stěžovatelčina námitka tedy není důvodnou.

Ze všech shora uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. V nepřípustné části se Nejvyšší správní soud kasační stížností nezabýval (§ 104 odst. 4 s. ř. s.) a ve zbylé části ji jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Za této procesní situace se Nejvyšší správní soud již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému náklady řízení, které by přesáhly běžné náklady jeho administrativní činnosti, nevznikly, a proto mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. nebyla přiznána.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. ledna 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu